

Sygn. akt XV Ca 1804/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Brygida Łagodzińska (spr.)

Sędzia: SO Ewa Fras-Przychodni

Sędzia: SO Krzysztof Godlewski

Protokolant: st. protokolant sądowy Marcin Cieślik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 marca 2014 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa małoletniego T. S. (1) reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego A. C.

przeciwko T. S. (2)

o alimenty

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 25 października 2013 r.

sygn. akt IV RC 226/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten tylko sposób, że obniża zasądzone alimenty do kwoty 500 zł (pięćset złotych), a w pozostałej części powództwo oddala;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ E. Fras -Przychodni /-/ B. Łagodzińska/-/ K. Godlewski

UZASADNIENIE

Powód T. S. (1), działający przez matkę A. C., wniósł o zasądzenie od pozwanego – T. S. (2) kwoty 900 zł miesięcznie tytułem alimentów, płatnych do 10- dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 20.02.2013 r.

Pozwany T. S. (2) w odpowiedzi na pozew uznał powództwo do kwoty 500 zł, a w pozostałym zakresie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 25 października 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, w sprawie o sygn. akt IV RC 226/13 w punkcie 1. zasądził od pozwanego T. S. (2) na rzecz małoletniego powoda, ur. (...) alimenty w kwocie po 900 zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia

w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 20.02.2013 r., płatne do rąk matki małoletniego A. C., w punkcie 2. nadał wyrokowi w punkcie 1. rygor natychmiastowej wykonalności, w punkcie 3. nadał wyrokowi w punkcie 1. klauzulę wykonalności, w punkcie 4. nie obciążył pozwanego kosztami procesu, a w punkcie 5. odstąpił od obciążenia małoletniego powoda pozostałymi kosztami sądowymi.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania Sądu pierwszej instancji:

Małoletni T. S. (1)urodził się (...), jest jedynym dzieckiem A. C., został uznany w Urzędzie Stanu Cywilnego przez pozwanego T. S. (2). Dziecko z matką mieszkają w domu stanowiącym własność rodziców A. C.w P.przy ul. (...). Matka powoda posiada wykształcenie średnie. Ostatni raz pracowała we wrześniu 2012 roku, będąc jeszcze w ciąży. Obecnie nie pracuje. Uzyskuje świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 520 zł z tytułu rezygnacji z zatrudnienia z powodu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym oraz zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł. Żadnych innych dochodów nie ma. Małoletni T. S. (1)ma roczek. Posiada od urodzenia orzeczenie o niepełnosprawności, urodził się jako wcześniak. Cierpi na liczne schorzenia. Ma problemy ze wzrokiem, posiada wadę wzroku na lewe oko -8, a na prawe -5. Nosi okulary. 2 miesiące temu matka powoda zakupiła dziecku pierwsze okulary, które kosztowały 340 zł łącznie z oprawkami, ze specjalną gumką, żeby dziecko nie zgubiło. Skutkiem wcześniactwa u małoletniego jest także silne napięcie mięśniowe. Dziecko wygina się bardzo silnie do tyłu i prawie staje na głowie, pręży się. Jeszcze nie chodzi i nie wstaje. Jest ćwiczony celem nabycia umiejętności podnoszenia się do góry. Dziecko ma także problemy z płucami. Cierpi na dysplazję oskrzelowo- płucną. Otrzymuje wziewy dwa razy dziennie i aplikuje te wziewy dziecku matka. W opiece nad dzieckiem A. C.pomagają rodzice. Małoletni spędza dni, leżąc na łóżku albo na specjalnym materacu, na którym ćwiczy. Dziecko jest rehabilitowane w P.na os. (...)w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Tam dziecko uczestniczy w zajęciach typu (...)i (...), dwa razy w tygodniu i matka wozi dziecko samochodem, jest to około 15 km w jedną stronę. Ponadto jeździ z małoletnim na rehabilitację na ul. (...) (17 km), na ćwiczenia odpłatne, do prywatnego centrum (...), raz w tygodniu, koszt 45 – minutowych ćwiczeń to 50 zł. Rehabilitacje mają na celu usunięcie napięcia mięśniowego u dziecka oraz nauczenie dziecka takich umiejętności, które inne dzieci potrafią instynktownie wykonywać np. turlanie, pełzanie, raczkowanie, zginanie rąk w łokciach, w nogach. Następnie tam pokazywane ćwiczenia matka utrwała z dzieckiem w domu. Na kolejną rehabilitację A. C.wozi dziecko do L.na ul. (...)do ośrodka (...) (7 km), raz w tygodniu, cena 90 zł za zajęcia 45 minutowe. Rehabilitacje będą prowadzone do ukończenia przez dziecko 3 roku życia. Potem będą dochodzić turnusy rehabilitacyjne i inne formy usprawniające dziecko. Rehabilitacja, na którą matka wozi małoletniego do L.to terapia (...)albo (...). Małoletni T. S. (1)nadrabia zaległości przez intensywną rehabilitację, wciąż ma napięcie mięśniowe i wciąż wielu rzeczy się uczy. Rokowania co do dalszego rozwoju dziecka i stanu zdrowia są niepewne. Oprócz rehabilitacji, małoletni T. S. (1)pozostaje pod opieką lekarzy specjalistów. Jest pacjentem lekarza okulisty dr W., przyjmującej w P.na ul. (...)w przychodni przyszpitalnej. Kolejny termin wizyty jest wyznaczony za 3 miesiące. Matka chodzi z dzieckiem także do homeopaty w P.. Koszt wizyty i leków wynosi 140 zł. Nadto do usprawiedliwionych kosztów utrzymania dziecka należy także koszt przeprowadzania badań - krwi, moczu i kału. Za badanie krwi i moczu matka na podstawie prywatnego skierowania od gastrologa – zapłaciła 50 zł, a kału 50 zł, łącznie 100 zł. Małoletni pobiera na stałe wziewy o nazwie V.i F.za kwotę 40 zł, co wystarcza na miesiąc. Po tych wziewach małoletni otrzymuje wit. C w kroplach celem higieny jamy ustnej – koszt 15 zł, wystarcza na miesiąc. Poza tym zażywa wit. D na kości – koszt 5 zł, w kropelkach, D.– osłonowo, koszt 40 zł miesięcznie. Zdarza się, że małoletni choruje na choroby sezonowe, przy ostatniej chorobie miał zapisane: wit. C w kroplach, wapno w syropie, maść majerankową pod nos, sól morską do oczyszczania nosa w sprayu, sól fizjologiczną. Pozostałe usprawiedliwione miesięczne koszty utrzymania małoletniego to: pampersy 150 zł, chusteczki nawilżane – 3 opakowania po 6 zł miesięcznie, łącznie 18 zł, mleko N.2 wydawane na receptę, puszka mleka kosztuje 3 zł, w miesiącu 18-20 puszek, koszt 60 zł, odzież 100 zł, żywność w słoiczkach, dziennie 2 słoiczki, a koszt jednego 3,50-4,50 zł czyli 8 zł, czyli 240 zł, środki czystości i higieny: S.– 25 zł i starcza na 2 miesiące, gaziki, waciki, płyn do kąpieli, szampon, oliwki do masażu, którymi jest masowany-koszt około 20 zł miesięcznie, łącznie średnio – 83 zł, kaszki, kleiki, soki, specjalne odżywienie np. niealergizujące mięso z królika - wystarczy na 2 miesiące i kosztuje 25 zł, łącznie średnio 50 zł, paliwo 400 zł oraz ubezpieczenie samochodu AC, OC, NW – 594 zł rocznie czyli miesięcznie 450 zł :2 osoby= 225 zł, okazjonalne wydatki np. mata rehabilitacyjna za cenę 440 zł, podatek od nieruchomości 95 zł /3 miesiące

czyli miesięcznie 32 zł : 4 osoby = 8 zł, energia elektryczna 390,27/2 miesiące czyli miesięcznie 195,13:4 osoby=49 zł, woda 246 zł / 2 miesiące czyli miesięcznie 123 : 4 osoby = 30,75 zł, gaz w sezonie zimowym co 2 miesiące – 1.560 zł, gaz w sezonie letnim 1100 zł co 2 miesiące czyli średnio miesięcznie 666 zł : 4 osoby=167 zł. Miesięczny koszt utrzymania małoletniego T. S. (1)wynosi 1.180,75 zł. Natomiast miesięczne usprawiedliwione koszty związane z leczeniem i rehabilitacją dziecka to średnio kwota 800 zł. Zatem łącznie usprawiedliwione wydatki związane z utrzymaniem dziecka wynoszą 1.980,75 zł. A. C.prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami. Jej matka pracuje jako pracownik biurowy, a ojciec jest doradcą żywieniowym bydła. Wszyscy zajmują dom jednorodzinny. Wszystkie rachunki związane z jego utrzymaniem pokrywają rodzice A. C.to jest rachunki za prąd, gaz, za wodę, za podatek za nieruchomości, za wywóz śmieci. Rodzice A. C.pomagają jej finansowo jeśli chodzi o pokrycie wszystkich kosztów związanych z utrzymaniem dziecka. Rodzice pomagają jej także w opiece nad synem. Przykładowo nawet babcia dziecka czasem śpi z małoletnim, aby matka dziecka mogła którąś noc przespać całą. A. C.nie korzysta z usług płatnej opiekunki. Małoletni T. S. (1)nie mówi, nie zgłasza swoich potrzeb. Opieka nad dzieckiem wygląda tak, że oprócz zwykłej pielęgnacji dziecka w wieku 12 miesięcy trzeba dziecko nosić, zabawiać, karmić, ćwiczyć, wychodzić na spacer, masować, rehabilitować. Wkrótce po urodzeniu się małoletniego matka dziecka A. C.zgłosiła się do fundacji (...)Fundacja zrefundowała większą część kosztów leków za okres od lutego do około maja 2013r., wówczas A. C.ponosiła większe koszty leków. Do połowy lipca 2013 r. fundacja zrefundowała głównie faktury za leki. Obecnie przedstawicielka ustawowa nie złożyła kolejnego wniosku o zwrot kosztów leczenia i rehabilitacji dziecka. Fundacja nie zwraca kosztów zakupu benzyny, amortyzacji samochodu, kosztów utrzymania dziecka tzn. środków higieny, żywienia, ubrania. Pozwany T. S. (2)od chwili urodzenia dziecka nie łoży w ogóle na utrzymanie małoletniego, nie przekazał żadnych środków pieniężnych ani rzeczowych na utrzymanie T., oprócz nosidełka i kilku ubranek. Pozwany jest pozbawiony wolności od 10 lutego 2013 roku. Jest oskarżony o znęcanie się nad matką dziecka. Przed zatrzymaniem pracował na p.jako (...)za wynagrodzeniem 1.778 zł. Dorabiał też sobie jako a.. Pozwany jest kawalerem. T.jest jego dzieckiem, formalnie nie ma ustalonego ojcostwa pozwanego względem innych dzieci. Jak wynika z informacji Powiatowego Urzędu Pracy w P.są oferty pracy dla osób bez kwalifikacji zawodowych za wynagrodzeniem od 1.600 brutto. Pozwany jest właścicielem nieruchomości w P.. Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych oraz wysłuchania pozwanego i jego przedstawicielki ustawowej, które ocenił jako wiarygodne. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 133§1 k.r.o. i 135 k.r.o. Sąd wyjaśnił, że przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu, odpowiedni do jego wieku i uzdolnień, prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia te w praktyce pozostają we wzajemnej zależności i obie przesłanki wzajemnie na siebie rzutują przy ustalaniu wysokości alimentów. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody, jakie uzyskalby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. Sąd uznał, że usprawiedliwione potrzeby małoletniego T. S. (1)kształtowały się na poziomie 1.980,75 zł miesięcznie. Matka spełnia swój obowiązek alimentacyjny wobec dziecka poprzez osobiste starania o jego wychowanie i pielęgnację, z czego pozwany jest całkowicie zwolniony. A. C.nie pracuje, jednak nie można jej z tego powodu czynić zarzutu, ponieważ syn wymaga całodobowej opieki. Swój obowiązek alimentacyjny matka realizuje zatem poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie syna. Oceniając możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego Sąd przywołał treść przepisu art. 136 k.r.o., zgodnie z którym jeżeli w ciągu ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych, osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez żadnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowe, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych. Taka sytuacja dotyczy właśnie pozwanego, który jest podejrzany o popełnienie umyślnego przestępstwa i wskutek czego został tymczasowo aresztowany a zatem w sposób przez siebie zawiniony utracił zatrudnienie i dochody, jakie faktycznie uzyskiwał w wysokości niespełna 1.800 zł miesięcznie. W konsekwencji Sąd nie uwzględnił zaistniałej zmiany przy ocenie wspomnianej przesłanki wpływającej na ustalenie zasady i wysokości obowiązku alimentacyjnego i przyjął możliwości zarobkowe pozwanego na kwotę około 1.778 zł netto miesięcznie, ponieważ takie wynagrodzenie osiągał pozwany przed zatrzymaniem i pozbawieniem wolności. Sąd pierwszej instancji uznał, że w tych okolicznościach uzasadnione było uwzględnienie powództwa w całości, tj. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 900 zł tytułem alimentów. Sąd argumentując wysokość tej kwoty miał także na uwadze uznanie powództwa co do sumy 500 zł.

Pozostałą kwotę uznał za możliwą do uiszczenia przez pozwanego. Na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd wyrokowi w pkt 1 nadał z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności i na podstawie art. 776 k.p.c. w zw. z art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 1082 k.p.c. w tym samym zakresie nadał wyrokowi klauzulę wykonalności. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części zasądzającej alimenty ponad kwotę 400 zł miesięcznie. W tym zakresie orzeczeniu zarzucił:

1) wbrew dyspozycji art. 11 k.p.c., w sposób błędny zinterpretowano przepis prawa materialnego, tj. art. 136 krio przez przyjęcie, że pozwany T. S. (2), sam dobrowolnie i świadomie doprowadził do utraty swego zatrudnienia, mimo umorzenia postępowania w sprawie karnej III K (...)Sądu Rejonowego (...) w P., co doprowadziło do zasądzenia alimentów w nadmiernej i nieuzasadnionej wysokości,

2) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233§1 k.p.c., ponieważ poczyniono dowolne ustalenia dowodowe, w oparciu o zeznania matki powoda, A. C., wyolbrzymiające swoje wydatki na utrzymanie i leczenie małoletniego powoda, pomijając okoliczności podawane przez pozwanego,

3) błędy w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, które mogły mieć wpływ na treść tego orzeczenia, gdyż nie wzięto pod uwagę sytuacji procesowej pozwanego i materialnej, w jakiej się znalazł pozwany T. S. (2) po 10 lutego 2013 r. oraz pominięto jego zobowiązania kredytowe.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzonych alimentów do kwoty 400 zł miesięcznie, obciążenie powoda kosztami procesu w instancji odwoławczej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Matka małoletniego powoda na rozprawie apelacyjnej w dniu 18 marca 2104 roku wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Zgodnie z art. 135§1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego. (art. 135§2 k.r.o.).

Sąd odwoławczy przytoczył treść powyższego przepisu celem odniesienia się do postawionych w apelacji zarówno zarzutów przeciwko poczynionym przez Sąd pierwszej instancji ustaleniom faktycznym co do usprawiedliwionych potrzeb małoletniego T. S. (1), jak i zarzutom prawa materialnego, kwestionujących trafność zastosowania przez Sąd Rejonowy powyższego przepisu. Nie chcąc powielać przedstawionej argumentacji prawnej, w tym przytoczonych poglądów orzecznictwa i literatury na temat wykładni przepisu art. 135§1 k.r.o. w zakresie definicji usprawiedliwionych potrzeb małoletniego, Sąd odwoławczy ograniczył się do stwierdzenia, że to takie, których zaspokojenie pozwala uprawnionemu żyć w warunkach odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia, wykształceniu itp. Przez usprawiedliwione potrzeby rozumie się nie tylko te elementarne, polegające na zapewnieniu minimum egzystencji, chodzi bowiem o stworzenie uprawnionemu normalnych warunków bytowania (zob. M. Andrzejewski, Komentarz do art.135 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, System Informacji Prawnej Lex).

Oceniając usprawiedliwione potrzeby małoletniego T. S. (1) związane z jego codzienną egzystencją Sąd Okręgowy zgodził się z ustaleniami Sądu Rejonowego, który wyliczył je na kwotę 1.172 zł (z odliczeniem jedynie podatku od nieruchomości wyliczonego na powoda w kwocie 8 zł, jest to bowiem wydatek obciążający wyłącznie właściciela nieruchomości). W skład tych kosztów wchodziły niezbędne produkty, w tym kosmetyki, środki higieny, produkty

żywnościowe typowe dla wieku małoletniego. Wydatki ponoszone z tego tytułu przez matkę nie były zatem wygórowane. Sąd odwoławczy uznał także za uzasadnione wliczenie w koszty miesięcznego utrzymania małoletniego kosztów eksploatacji nieruchomości, w której zamieszkuje z matką. Przyjęta zatem przez Sąd Rejonowy kwota 1.172 zł z omawianego tytułu była prawidłowa. Sąd odwoławczy nie podzielił przy tym zarzutów pozwanego, że Sąd Rejonowy ustalił tę sumę arbitralnie, opierając się wyłącznie na zeznaniach A. C.. W aktach sprawy znajdowały się liczne dokumenty świadczące o ponoszonych na dziecko wydatkach z omawianego tytułu. Przyjęta przez Sąd kwota odpowiadała także zasadom doświadczenia życiowego, którymi Sąd winien kierować się w sprawach o alimenty (zob. orz. SN z dnia 29 listopada 1949 roku, Wa.C. 167/49, NP 1951 r., nr 2, s. 52). Drugi istotny składnik wydatków na małoletniego stanowiły koszty ponoszone w związku z jego stanem zdrowia. Matka wykazała, że syn wymaga ciągłego usprawniania w drodze rehabilitacji. Tylko intensywna praca z terapeutą jest dla niego szansą na nadrobienie braków rozwojowych i prawidłowego funkcjonowania w przyszłości. W związku z tym wydatki, które ponosi matka z tego tytułu, w tym liczne zabiegi prywatne, także były usprawiedliwione. Sąd pierwszej instancji ustalił je na kwotę 800 zł miesięcznie, a Sąd odwoławczy się z tą oceną zgodził. Okoliczność, że pozwana w zakresie leczenia małoletniego korzysta z pomocy fundacji, której podopiecznym jest małoletni, nie niweczyła powyższych ustaleń. Po pierwsze dlatego, że zakres tej pomocy nie jest pewny, uzależniony od dokonywanych wpłat na indywidualne konto T., a ponadto nie jest tak, by środki z fundacji w całości pokrywały jego koszty leczenia. Matka małoletniego otrzymała pomoc finansową na leki dla dziecka, ale już koszty rehabilitacji musi opłacać samodzielnie, korzystając w tej mierze głównie z pomocy swoich rodziców – dziadków małoletniego.

Drugą przesłankę determinującą zakres obowiązku alimentacyjnego względem dziecka stanowią zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Pozwany zakwestionował ustalenia Sądu pierwszej instancji w tym zakresie. Podnosił, że w obliczu uznania go przez Sąd karny za niepoczytalnego w chwili czynu, w związku z którym był aresztowany, Sąd Rejonowy nie miał podstaw do oceny jego sytuacji materialnej przez pryzmat art. 136 k.r.o., tj. traktowania go jako osoby osiągającej dochód na poziomie 1.800 zł miesięcznie.

Zarzut ten Sąd odwoławczy ocenił, mając na uwadze treść art. 316§1 k.p.c., zgodnie z którym sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (...). W chwili wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji nie zapadło jeszcze postanowienie sądu karnego umarzające wobec pozwanego postępowanie karne i orzekające środek w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Ocena przesłanek z art. 136 k.r.o. wobec T. S. (2) była zatem prawidłowa.

W chwili rozpoznawania apelacji, stosownie do przytoczonego przepisu art. 316§1 k.p.c., Sąd Okręgowy obowiązany był uwzględnić zmianę stanu faktycznego, wyrażającą się w tym, że pozwany nie został uznany za winnego zarzucanych mu przestępstw z uwagi na niepoczytalność. Nie można było zatem uznać, że utrata przez niego pracy w związku z popełnionym przestępstwem była przez pozwanego zawiniona. To z kolei wyłączało możliwość zastosowania w sprawie przepisów art. 136 k.r.o., którego przesłanką jest zawinienie zobowiązanego do alimentacji pogorszenia swojej sytuacji materialnej. Sąd nie mógł zatem przyjąć, że możliwości zarobkowe T. S. (2) wynosiły około 1.800 zł miesięcznie.

Procesując na nowo co do wysokości należnych powodowi alimentów, Sąd Okręgowy kierował się tym, że pozwany przed Sądem pierwszej instancji uznał powództwo do kwoty 500 zł. Dopiero w apelacji domagał się zasądzenia świadczenia w wysokości 400 zł.

Uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu (zob. wyrok SN z dnia 14.09.1983, III CRN 188/83, OSNC 1984, nr 4, poz. 60). Jest to stanowcze, bezwarunkowe oświadczenie woli i wiedzy pozwanego. Uznanie powództwa jako czynność procesowa może zostać odwołane do chwili uprawomocnienia się orzeczenia. Jeżeli uznanie powództwa jest jednocześnie czynnością procesową i oświadczeniem woli, to dopuszczalność odwołania uznania powództwa (uchylenie się od skutków oświadczenia o uznaniu) podlega ocenie również według prawa cywilnego (art. 61 k.c., art. 82-86 k.c., art. 58 k.c.). Strona może odwołać czynność procesową do chwili uprawomocnienia się orzeczenia zapadłego w następstwie uznania powództwa. Oznacza to, że pozwany może odwołać uznanie powództwa także w apelacji, a nie

tylko do czasu wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji. W apelacji od wyroku opartego na uznaniu powództwa, pozwany może wykazywać, że uznanie powództwa było sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzało do obejścia prawa (art. 213§2 k.p.c.).

W niniejszej sprawie nie wystąpiła żadna z okoliczności niweczącej skutek uznania powództwa przez pozwanego. W apelacji T. S. (2) nie podniósł żadnych argumentów wskazujących na wady oświadczenia woli ani nie powołał zdarzeń skutkujących oceną złożonego przez niego oświadczenia o uznaniu powództwa do kwoty 500 zł za sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Sąd odwoławczy nie znalazł także podstaw, by uznać czynność dyspozycyjną powoda za naruszające te reguły. W tych okolicznościach należało przyjąć, że Sąd był związany uznaniem powództwa do kwoty 500 zł.

Sąd nie uwzględnił zarzutów apelującego odnośnie jego trudnej sytuacji materialnej z uwagi na obowiązek spłaty kredytu zaciągniętego na zakup nieruchomości, przyznając priorytet zobowiązaniu alimentacyjnemu nad innymi długami pozwanego. Sytuacja, w której zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych chorego dziecka miałoby zostać uszczuplone kosztem zobowiązań kredytowych ojca i to zaciągniętych na zakup domu letniskowego, pozostawała w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. tylko w ten sposób, że obniżył zasądzone alimenty do kwoty 500 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił. Apelację jako niezasadną w pozostałym zakresie oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., odstępując od obciążenia nimi powoda z uwagi na jego stan zdrowia, który wymaga ciągłych nakładów finansowych.

/-/ E. Fras -Przychodni /-/ B. Łagodzińska/-/ K. Godlewski